



Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

17. veebruar 2021 *

Riigiabi – Lennutranspordi turg Rootsis, lähtekohaga Rootsist või sihtkohaga Rootsi – Laenugarantiid, mille eesmärk on ettevõtjaid COVID-19 pandeemia raames toetada – Otsus mitte esitada vastuväiteid – Riigiabi meetmete ajutine raamistik – Liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamise meede – Teenuste osutamise vabadus – Võrdne kohtlemine – Proportsionaalsus – Rootsi ametivõimude väljastatud loa omamise kriteerium – Olukord, kus kaalutud ei ole abi positiivset ja negatiivset mõju kaubandustingimustele ja moonutamata konkurentsi säilitamisele – ELTL artikli 107 lõike 3 punkt b – *Ratio legis* – Põhjendamiskohustus

Kohtuasjas T-238/20,

Ryanair DAC, asukoht Swords (Iirimaa), esindajad: advokaadid E. Vahida, F.-C. Laprèvote, S. Rating ja I.-G. Metaxas-Maranghidis,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: L. Flynn, S. Noë ja F. Tomat,

kostja,

keda toetavad

Prantsuse Vabariik, esindajad: E. de Moustier, C. Mosser, A. Daniel ja P. Dodeller,

ja

Rootsi Kuningriik, esindajad: C. Meyer-Seitz, H. Eklinder, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, H. Shev, R. Shahsavan Eriksson ja J. Lundberg,

menetlusse astujad,

mille ese on ELTL artiklil 263 põhinev nõue tühistada komisjoni 11. aprilli 2020. aasta otsus C(2020) 2366 final riigiabi SA.56812 (2020/N) – Rootsi – COVID-19: lennuettevõtjatele laenu tagatiste andmise süsteem,

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president M. van der Woude, kohtunikud A. Kornezov, E. Buttigieg (ettekandja), K. Kowalik-Bańczyk ja G. Hesse,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

kohtusekretär: ametnik S. Spyropoulos,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 22. septembri 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Rootsri Kuningriik teavitas 3. aprillil 2020 Euroopa Komisjoni vastavalt ELTL artikli 108 lõikele 3 abimeetmest, mis seisnes teatud lennuettevõtjatele antavate laenu tagatiste kavas (edaspidi „kõnealune abikava“). Kõnealuse abikava eesmärk on tagada, et Rootsi lennuühenduste jaoks olulistel lennuettevõtjatel, kellel on selle liikmesriigi väljastatud luba (edaspidi „Rootsi lennutegevusluba“), oleks piisav likviidsus, selleks et vältida, et COVID-19 pandeemiast põhjustatud häired ohustaks nende jätkusuutlikkust, ning säilitada majandustegevuse jätkumine praeguse kriisi ajal ja pärast seda. Kõnealune abikava kehtib kõigi lennuettevõtjate suhtes, kellel on 1. jaanuari 2020. aasta seisuga lennundusalase äritegevuse teostamiseks Rootsi lennutegevusluba vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT 2008, L 293, lk 3) artiklile 3, välja arvatud need lennuettevõtjad, kelle põhitegevus seisneb reisijate ebaregulaarsete õhuveteenuste osutamises. Kava alusel garanteeritud laenude maksimaalne summa on 5 miljardit Rootsi krooni (SEK) ja garantii hõlmab investeerimiskrediiti ja käibekapitalikrediiti, garantii andmine toimub kuni 31. detsembrini 2020 kestusega kuni kuus aastat.
- 2 Komisjon võttis 11. aprillil 2020 vastu otsuse C(2020) 2366 final, mis puudutab riigiabi SA.56812 (2020/N) – Rootsi – COVID-19: kava lennuettevõtjatele antavate laenu garantiide kohta (edaspidi „vaidlustatud otsus“), milles komisjon pärast seda, kui ta jõudis järeldusele, et kõnealune meede kujutab endast riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, hindas meetme kokkusobivust siseturuga lähtudes oma 19. märtsi 2020. aasta teatisest Riigiabi ajutine raamistik majanduse toetamiseks praeguse COVID-19 puhangu kontekstis (ELT 2020, C 91 I, lk 1), mida on muudetud 3. aprillil 2020 (JO 2020, C 112 I, lk 1) (edaspidi „ajutine raamistik“).
- 3 Sellega seoses leidis komisjon esimesena, et tulenevalt määrusest nr 1008/2008 on abikõlblike lennuettevõtjate „põhitegevuskoht“ (vt allpool punkt 26) Rootsis ning nende finantsolukorra üle teeb korrapäraselt kontrolli lubade väljastamisega tegelev riiklik ametiasutus. Lisaks on kõnealusel meetmel abisaajate poolt regulaarsete õhuveteenuste osutamisel oluline tähtsus riigi lennuühenduste jaoks. Järelikult on komisjoni arvates meetme abikõlblikkuse kriteeriumid asjakohased, selleks et kindlaks teha lennuettevõtjad, kes on Rootsiiga seotud ja kellel on vastavalt kõnealuse abikava eesmärgile roll tagada lennuühendused Rootsiiga. Teisena tõdes komisjon, et nimetatud kava oli Rootsi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks vajalik, sobiv ja proportsionaalne ning et see vastas kõigile asjakohastele tingimustele, mis on loetletud ajutise raamistiku punktis 3.2 „Laenu garantiidena antav abi“. Ta järeldas seega, et kõnealune abikava on siseturuga kokkusobiv vastavalt ELTL artikli 107 lõike 3 punktile b ning seega ei esitanud ta sellele vastuväiteid.

Menetlus ja poolte nõuded

- 4 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 1. mail 2020.

- 5 Hageja esitas samal päeval Üldkohtu kantseleisse saabunud eraldi dokumendiga Üldkohtu kodukorra artiklite 151 ja 152 alusel taotluse lahendada asi kiirendatud menetluses. Üldkohus (kümnes koda) rahuldab 27. mai 2020. aasta otsusega kiirendatud menetluse taotluse.
- 6 Komisjoni esitatud kostja vastus saabus Üldkohtu kantseleisse 15. juunil 2020.
- 7 Hageja esitas 22. juunil 2020 kodukorra artikli 106 lõike 2 alusel põhjendatud taotluse kohtuistungil korraldamiseks.
- 8 Üldkohus otsustas kümnenda koja ettepanekul anda kohtuasi kodukorra artikli 28 alusel üle laiendatud kohtukoosseisule.
- 9 Kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldava meetme raames palus Üldkohus 20. juulil 2020 hagejal kirjalikult vastata kahele küsimusele. Hageja vastas sellele nõudele ettenähtud tähtaja jooksul.
- 10 Üldkohtu kantseleisse 20. juulil 2020 saabunud dokumendis esitas Prantsuse Vabariik avalduse astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Üldkohtu kantseleisse 28. juulil 2020 saabunud dokumendiga palus hageja kodukorra artikli 144 lõike 7 alusel, et hagiavalduses, hagiavalduse lühendatud versioonist ja nende lisades sisalduvaid teatud andmeid broneeringute arvu ja reisijate eeldatava arvu kohta ei edastataks Prantsuse Vabariigile. Seetõttu lisas ta mittekonfidentsiaalse versiooni hagiavaldusest, hagiavalduse lühendatud versioonist ja lisadest.
- 11 Vastuseks eespool punktis 9 nimetatud menetlust korraldavale meetmele kinnitas hageja 5. augustil 2020, et loobub hagiavalduse punktidest 66–76, mis asuvad esimese väite teise väiteosa kolmandas osas, ning hagiavalduse punktidest 110–114, mis sisalduvad kolmanda väite teises osas.
- 12 Üldkohtu kümnenda koja laiendatud koosseisus president andis sama kuupäeva määrusega Prantsuse Vabariigile loa astuda menetlusse ning otsustas esialgu edastada hagiavaldusest, hagiavalduse lühendatud versioonist ja nende lisadest üksnes hageja esitatud mittekonfidentsiaalsed versioonid ning oodata ära Prantsuse Vabariigi võimalikud seisukohad konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse kohta.
- 13 6. augusti 2020. aasta menetlust korraldava meetmena anti Prantsuse Vabariigile kodukorra artikli 154 lõike 3 alusel luba esitada menetlusse astuja seisukohad.
- 14 Üldkohtu kantseleisse 11. augustil 2020 saabunud dokumendis esitas Rootsi Kuningriik avalduse astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Üldkohtu kantseleisse 17. augustil 2020 saabunud dokumendiga palus hageja kodukorra artikli 144 lõike 7 alusel, et eespool punktis 10 nimetatud andmeid Rootsi Kuningriigile ei edastataks.
- 15 Üldkohtu kümnenda koja laiendatud koosseisus president andis 21. augusti 2020. aasta määrusega Rootsi Kuningriigile loa astuda menetlusse ning otsustas esialgu edastada hagiavaldusest, hagiavalduse lühendatud versioonist ja nende lisadest üksnes hageja esitatud mittekonfidentsiaalsed versioonid ning ära oodata Rootsi Kuningriigi võimalikud seisukohad konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse kohta. Rootsi Kuningriigil lubati samal päeval menetlust korraldava meetmena esitada menetlusse astuja seisukohad kodukorra artikli 154 lõike 3 alusel.
- 16 Samal päeval esitas Prantsuse Vabariik Üldkohtu kantseleisse oma menetlusse astuja seisukohad, kuid ei esitanud vastuväiteid hageja esitatud konfidentsiaalsena käsitlemise taotlusele.
- 17 Rootsi Kuningriik esitas 7. septembril 2020 Üldkohtu kantseleisse oma menetlusse astuja seisukohad, kuid ei esitanud vastuväiteid hageja esitatud konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse kohta.

- 18 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 19 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 20 Prantsuse Vabariik palub tunnustada hagi vastuvõetamatuks osas, milles vaidlustatakse abi kui sellise hinnangu põhjendatus, ja jätta hagi ülejäänud osas sisuliselt rahuldamata. Teise võimalusena palub ta jätta hagi tervikuna rahuldamata.
- 21 Rootsi Kuningriik palub sarnaselt komisjoniga jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata.

Õiguslik käsitlus

- 22 Kohane on meenutada, et Euroopa Liidu Kohtul on õigus iga kohtuasja asjaolusid arvestades hinnata, kas hagi võib korra kohase õigusemõistmise kaalutlustel sisuliselt põhjustel rahuldamata jätta, ilma et enne lahendamata hagi vastuvõetavuse küsimus (vt selle kohta 26. veebruari 2002. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Boehringer, C-23/00 P, EU:C:2002:118, punktid 51 ja 52, ning 14. septembri 2016. aasta kohtuotsus Trajekt na luka Split *vs.* komisjon, T-57/15, ei avaldata, EU:T:2016:470, punkt 84). Seega, arvestades eelkõige kaalutlusi, mis viisid käesoleva kohtuasja kiirendatud menetlemiseni, ning seda, kui oluline on nii hageja kui ka komisjoni, Prantsuse Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi jaoks kiire sisuline vastus, tuleb kõigepealt analüüsida hagi põhjendatust, ilma et enne lahendamata hagi vastuvõetavuse küsimus.
- 23 Hageja esitab hagi põhjendamiseks neli väidet. Esimese väite kohaselt on sisuliselt rikutud riikkondsuse alusel diskrimineerimise keelu ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtteid, teise väite kohaselt on rikutud kohustust kaaluda abi positiivset mõju ja selle negatiivset mõju kaubandustingimustele ja moonutamata konkurentsi säilitamisele, kolmanda väite kohaselt on sisuliselt rikutud ETL artikli 108 lõikest 2 tulenevaid menetlusõigusi ja neljanda väite kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust.

Esimene väide, mille kohaselt on rikutud riikkondsuse alusel diskrimineerimise keelu ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtet

- 24 Esimene väide koosneb sisuliselt neljast osast, millest esimene puudutab seda, et kõnealune abikava kujutab endast diskrimineerimist riikkondsuse alusel, teine seda, et see ei ole ei vajalik ega proportsionaalne abikava eesmärgi saavutamiseks, kolmas seda, et see piirab teenuste osutamise vabadust, ja neljas seda, et kehtestatud piirang ei ole põhjendatud.

Esimese väite kaks esimest osa, mille kohaselt kujutab kõnealune abikava endast diskrimineerimist riikkondsuse alusel ning see ei ole vajalik ega proportsionaalne abikava eesmärgi saavutamiseks

- 25 Esimesena tuleb märkida, et käesolevas asjas kõnealune abikava seisneb riigigarantii andmises nendele lennutevõtjatele, kellel on 1. jaanuaril 2020 Rootsi lennutegevusluba, välja arvatud tellimuslende osutavad lennutevõtjad, mis tähendab, et nende „põhitegevuskoht“ on Rootsis (vt allpool punkt 26). Kava on ajaliselt (kuni 31. detsembrini 2020) ja summaliselt (5 miljardit Rootsi krooni) piiratud. Nagu nähtub eespool punktist 1, viitab mõiste „Rootsi lennutegevusluba“ Rootsi ametiasutuste poolt määruse

nr 1008/2008 artikli 3 alusel väljastatud loale. Järelikult tuleb kohe tagasi lükata hagiavalduse punktis 57 esitatud hageja argument, et väljendiga „Rootsi lennutegevusluba“ kasutas komisjon Euroopa Liidu õigusele võõrast käsitlust.

- 26 Teisena tuleb märkida, et määruse nr 1008/2008 artikli 2 punktis 26 on „põhitegevuskoht“ määratletud kui liidu lennuettevõtja peakontor või registreeritud asukoht, mis asub liikmesriigis, kus toimub selle lennuettevõtja põhiline finantstegevus ja tegevuse juhtimine, sealhulgas jätkuva lennukõlblikkuse korraldamine. Põhitegevuskoha mõiste vastab praktikas vedaja registrijärgsele asukohale (vt selle kohta 18. märtsi 2014. aasta kohtuotsus *International Jet Management, C-628/11*, EU:C:2014:171, punkt 66). Seega on tõsi, nagu väidab hageja, et selle määruse alusel on konkreetsel juriidilisel isikul lubatud luua vaid üks põhitegevuskoht ning seejärel on selle liikmesriigi ametivõimul, mille territooriumil see põhitegevuskoht asub, võimalik väljastada vaid üks lennutegevusluba. Siiski on lennuettevõtjal võimalik – nagu Rootsi Kuningriik menetlusse astuja seisukohtades õigesti märgib – saada mitu luba, kui ta asutab mitu eraldiseisvat juriidilist isikut, näiteks tütarettevõtjad.
- 27 Kolmandana tuleb tuvastada, et kõnealuse abikava tingimustele vastavuse üks kriteeriumidest on Rootsi lennutegevusloa omamine 1. jaanuari 2020. aasta seisuga, see tähendab enne COVID-19 pandeemia väljakuulutamist. Sellest tuleneb tingimata, et kuna Rootsi ametivõimudelt lennutegevusloa saamine eeldab, et lennuettevõtja põhitegevuskoht on Rootsis, siis arvestades loa saamise tähtaegu peab lennuettevõtja olema Rootsis asutatud teatud ajal hiljemalt enne 2019. aasta lõppu. Järelikult ei mõjuta kõnealuse abikava õiguspärasust see, et nagu väidab komisjon, on lennuettevõtjal oma põhitegevuskoha üleviimisel võimalus saada lennutegevusluba teises liikmesriigis. Samuti puudub hagejal alus hagiavalduse punktides 53 ja 54 väita, et kuna komisjon esitas sellise argumendi 22. aprillil 2020 hagejale saadetud kirjas, siis soovis komisjon edendada mis tahes võistlust toetustele.
- 28 Neid täpsustusi arvesse võttes tuleb märkida, et ETLT artikli 107 lõike 3 punkti b sõnastuse kohaselt võib siseturuga kokkusobivaks pidada abi mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks.
- 29 Kohane on meenutada, et kohtupraktika kohaselt selgub aluslepingu üldisest ülesehitusest, et ETLT artiklis 108 kirjeldatud menetlus ei tohi kunagi anda tulemust, mis on vastuolus aluslepingu konkreetsete sätetega. Seetõttu ei või komisjon tunnistada siseturuga kokkusobivaks riigiabi, mille teatavad tingimused on vastuolus aluslepingu muude sätetega. Samuti ei või komisjon tunnistada siseturuga kokkusobivaks riigiabi, mis mingil moel rikub liidu õiguse üldpõhimõtteid, näiteks võrdse kohtlemise põhimõtet (15. aprilli 2008. aasta kohtuotsus *Nuova Agricast, C-390/06*, EU:C:2008:224, punktid 50 ja 51).
- 30 Käesoleval juhul tuleb ühelt poolt tõdeda, et üks abikõlblikkuse kriteeriumidest, nimelt Rootsi lennutegevusloa omamise kriteerium toob endaga kaasa selle, et lennuettevõtjaid, kelle põhitegevuskoht on Rootsis ja kes saavad kasutada riigi tagatud laenu, koheldakse erinevalt sellistest lennuettevõtjatest, kelle põhitegevuskoht on muus liikmesriigis ning kes teenuste osutamise vabaduse ja asutamisevabaduse raames tegutsevad Rootsis, pakkudes lende Rootsi ja Rootsist, ning kes riigi tagatud laenu kasutada ei saa.
- 31 Kui eeldada, nagu kinnitab hageja, et seda erinevat kohtlemist võib samastada diskrimineerimisega ETLT artikli 18 esimese lõigu tähenduses, siis tuleb rõhutada, et selle sätte kohaselt on aluslepingute kohaldamisalas keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel, „ilma et see piiraks aluslepingutes sisalduvate erisätete kohaldamist“. Seega tuleb kontrollida, kas selline erinev kohtlemine on lubatud ETLT artikli 107 lõike 3 punkti b alusel, mis on vaidlustatud otsuse õiguslik alus. See analüüs eeldab ühelt poolt, et kõnealuse abikava eesmärk vastab viimati nimetatud sätte nõuetele, ja teiselt poolt, et abi andmise viis ei lähe kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 32 Esiteks, mis puudutab abikava eesmärki, siis tuleb meenutada, et Rootsi Kuningriik rajas selle meetme ETLT artikli 107 lõike 3 punktile b (vaidlustatud otsuse punkt 9). Selle kava eesmärk on seega Rootsi lennuühenduste tagamise kaudu kõrvaldada Rootsi majanduses tõsine häire, mille on põhjustanud

COVID-19 pandeemia, nagu nähtub vaidlustatud otsuse punktides 41 ja 42 ning mis vastab ühele ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b nimetatud juhtumitest. Nagu nähtub vaidlustatud otsuse punktides 8 ja 43, tagab kõnealune abikava, et lennuettevõtjatel, „kellel on Rootsi lennutegevusluba ja kes on Rootsi lennuühenduste tagamisel olulised“, on piisavalt likviidseid vahendeid, kuna neid lennuettevõtjaid, „kes on Rootsiiga seotud ja kellel on Rootsi lennuühenduste tagamisel roll“, määratletakse nii Rootsi lennutegevusloa omamise kaudu kui ka – nagu õigesti väidavad komisjon ja Rootsi Kuningriik – asjaolu abil, et nad teevad regulaarlinge Rootsis, sihtkohaga Rootsi ja lähtekohaga Rootsis. Lennuettevõtjad, kes teevad oma põhitegevuse käigus tellimuslende, see tähendab kavandamata lende, ei ole kõnealuse abikava alusel abikõlblikud, isegi kui neil on Rootsi lennutegevusluba.

- 33 Tuleb tõdeda, et kuna vaidlustatud otsuses on õiguslikult piisavalt tõendatud, et Rootsi majanduses valitseb tõsine häire COVID-19 pandeemia tõttu ning viimasel on suur negatiivne mõju lennundussektorile Rootsis ja järelikult lennuliiklusele selle liikmesriigi territooriumil, siis vastab kõnealuse abikava eesmärk ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b esitatud tingimustele.
- 34 Teiseks, mis puudutab selle analüüsimist, et abi andmise reeglid ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik kõnealuse abikava eesmärgi saavutamiseks ja ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b sätestatud tingimuste täitmiseks, siis tuleb esitada järgmised kaalutlused.
- 35 Tuleb märkida, et kõnealuse abikava tingimused seisnevad sellise riigigarantii andmises, mis võimaldab abikõlblikel ettevõtjatel pankadelt laenu võtmise teel ületada likviidsuskriisi, mis on tingitud COVID-19 pandeemia tagajärgedest Rootsi lennuliiklusele. Neid riigigarantiiga tagatud laene on võimalik võtta kuni kuueks aastaks (vaidlustatud otsuse punkt 24). Abikava võeti vastu ajutise raamistiku punkti 3.2 „Laenugarantiidena antav abi“ alusel.
- 36 Sellega seoses tuleb meenutada, et ajutise raamistiku punkt 5 on sõnastatud järgmiselt:
„Pankadel ja muudel finantsvahendajatel on COVID-19 puhangu mõju leevendamisel keskne roll, sest nende ülesanne on säilitada krediitivoog majanduses. Kui laenude voog järsult väheneb, aeglustub järsult ka majandustegevus, sest ettevõtjatel tekivad raskused tarnijatele ja töötajatele maksmisega. Kujunenud olukorras on asjakohane lubada liikmesriikidel võtta meetmeid, mis ergutaksid krediitiasutusi ja muid finantsvahendajaid ka edaspidi täitma oma rolli, jätkates majandustegevuse toetamist ELis.“
- 37 Järelikult kavatses Rootsi Kuningriik kõnealust abikava vastu võttes võtta vastavalt ajutise raamistiku punktile 5 pangasektorit ergutava meetme, väljastades riigigarantii uutele laenudele, mida võib võtta kuni 31. detsembrini 2020 (vaidlustatud otsuse punkt 14).
- 38 Hageja väidab hagiavalduse punktides 58 ja 82, et vaidlustatud otsuses ei ole tuvastatud vajadust anda abi Rootsi ametiasutuste välja antud liidu lennutegevusloa omamise alusel.
- 39 Selle argumendiga ei saa nõustuda.
- 40 Esimesena tuleb märkida, et mis puudutab kõnealuse abikava sobivust, siis arvestades asjaolu, et see kava kujutab endast riigitagatist, mis võimaldavad pankadel anda laenu maksimaalselt kuueks aastaks, on mõisteta, et asjaomane liikmesriik soovib veenduda, et garantiikõlblikud lennuettevõtjad asuvad riigis püsivalt, selleks et nad saaksid viibida Rootsi territooriumil, mis võimaldab järgida neile võimaldatud laenu tingimusi, mistõttu riigigarantiid kasutatakse võimalikult vähe. Rootsi lennutegevusloa omamise kriteerium võimaldab aga sellega, et lennuettevõtjate põhitegevuskoht peab olema Rootsi territooriumil, veenduda selles, et viimased asuvad teataval määral, vähemalt haldamise ja finantseerimise mõttes püsivalt riigis, mis lubab abi andva liikmesriigi ametiasutustel kontrollida, mil viisil abisaajad abi kasutavad, mida ei oleks võimalik teha, kui Rootsi Kuningriik oleks kehtestanud

mõne muu kriteeriumi, mille kohaselt oleksid abikõlblikud sellised lennuettevõtjad, kes Rootsi territooriumil tegutsevad pelga teenuseosutajana, nagu hageja, sest teenuste osutamine võib määratluselt lõppeda väga lühikese aja jooksul või isegi kohe.

- 41 Teisena tuleb märkida, et need abi andmise reeglid väljendavad Rootsi ametiasutuste võimalust ja kohustust viia läbi abisaajate finantskontroll. Selline võimalus ja kohustus on aga olemas üksnes Rootsi lennutegevusluba omavate lennuettevõtjate suhtes, kuna ainult Rootsi ametiasutused on pädevad kontrollima viimaste majanduslikku olukorda vastavalt kohustustele, mis tulenevad eelkõige määruse nr 1008/2008 artiklist 5 ja artikli 8 lõikest 2, nagu on märgitud vaidlustatud otsuse punktis 43. Seevastu ei ole Rootsi ametiasutustel nimetatud määruse alusel mingit pädevust kontrollida nende lennuettevõtjate finantsolukorda, kellel ei ole Rootsi lennutegevusluba.
- 42 Kolmandana tuleb märkida, et kuigi on küll tõsi, et Euroopa Kohus on leidnud, et praktikas vastab põhitegevuskoha mõiste registrijärgse asukoha mõistele (vt eespool punkt 26) ning et registrijärgse asukoha muutmine võib toimuda suhteliselt kiiresti, ei saa tähelepanuta jätta, et määruse nr 1008/2008 artikli 2 punkt 26 sisaldab muid täpsustusi, eelkõige seoses asjaoluga, et jätkuva lennukõlblikkuse korraldamine peab toimuma põhitegevuskohas, st käesoleval juhul Rootsis. Seda kaalutlust toetab määruse nr 1008/2008 artikkel 5 (mis käsitleb lennutegevusloa andmise finantstingimusi), artikkel 7 (mis käsitleb hea maine tõendamist) ja artikkel 8 (mis käsitleb lennutegevusloa kehtivust). Need sätted kehtestavad Rootsi lennutegevusluba omavate lennuettevõtjate ja Rootsi ametiasutuste vahel vastastikused regulatiivsed kohustused ning seega nende vahel spetsiifilise ja püsiva seose, mis sobivalt vastab ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b sätestatud tingimustele, mis nõuavad, et abiga kõrvaldatakse tõsine häire selle liikmesriigi majanduses. Lisaks ei saa asjaomase liikmesriigiga selle seose kadumine, mis seisneb põhitegevuskoha üleviimises teise liikmesriiki, piirduda pelgalt registrijärgse asukoha muutmisega, kuna nagu hageja hagiavalduse punktis 54 ise märgib, peab lennuettevõtja lisaks tegema viimati nimetatud riigis kõik haldustoimingud, et saada uus lennutegevusluba, ja täitma kõik selle loa saamiseks vajalikud tingimused, kusjuures tema uue põhitegevuskoha tunnustamine on selles protsessis vaid üks osa.
- 43 Seega on kindel, et kehtestades selle kriteeriumi koos kriteeriumiga, et abikõlblik ei ole tellimuslende tegev lennuettevõtja, soovis Rootsi Kuningriik sisuliselt tagada, et tema ja nende lennuettevõtjate vahel, kellele ta garantii annab, oleks püsiv seos, mis väljendub selles, et selle riigi territooriumil asub oluline juriidiline üksus, nimelt nende ettevõtjate põhitegevuskoht, mis ei oleks nii olnud lennuettevõtjate puhul, kes tegutsevad mõne muu liikmesriigi kui Rootsi väljastatud loa alusel, kuna viimased ei kuulu Rootsi ametivõimude finantsjärelevalve ja hea maine kontrolli alla määruse nr 1008/2008 tähenduses ning kus nende olukorras puudub vastastikune püsiv ja spetsiifiline seos selle muu liikmesriigi ja nende lennuettevõtjate vahel, kellel on Rootsi väljastatud lennutegevusluba.
- 44 Seega kuna kõnealuse abikavaga antakse abi üksnes nendele lennuettevõtjatele, kellel on Rootsi lennutegevusluba – välja arvatud lennuettevõtjad, kes teevad tellimuslendusi –, kuna neid ühendavad Rootsi majandusega püsivad ja vastastikused seosed, on abikava sobiv, et saavutada eesmärk kõrvaldada tõsine häire selle liikmesriigi majanduses.
- 45 Neljandana on asjakohane märkida, et mis puudutab kõnealuse abikava proportsionaalsust, siis tuleb tuvastada, et Rootsi lennuühenduste tagamiseks on Rootsi lennutegevusloa nõue ja regulaarlendudega Rootsi territooriumi teenindamise nõue kõige sobivamad, et tagada, et lennuettevõtja kohalolek sellel territooriumil on püsiv, veendudes lennutegevusloa abil, et lennuettevõtja põhitegevuskoht asub kõnealusel territooriumil ning et ta kavatseb sinna jääda, arvestades eespool mainitud regulaarlennuliine. Kuigi teoreetiliselt on tõsi, nagu väidab hageja, et lennuettevõtja peamise tegevuskoha olemasolu konkreetse liikmesriigi territooriumil ei pruugi tingimata kokku langeda tugeva ärilise kohalolekuga nimetatud territooriumil, näib esiteks, et see vastab haldus- ja finantsotsuste tegemise kohale, mis on käesoleval juhul eriti oluline tagamaks, et Rootsi lennuühendused ei katkeks järgmisel päeval, ning teiseks, et abikõlblikud lennuettevõtjad moodustavad tervikuna suure osa nii

kauba- kui reisijateveo regulaarsest teenindamisest Rootsis, mis vastab Rootsi lennuühenduste tagamise eesmärgile, olgu siis – sõltumata hageja vastavatest argumentidest – lennuliinidel Rootsis, lähtekohaga Rootsist või sihtkohaga Rootsi.

- 46 Seega nähtub andmetest, mille Rootsi Kuningriik edastas kõnealuselt abikavast teatamisel ning mis on esile toodud kostja vastuse punktis 33, et Rootsi lennutegevusluba omavad lennuettevõtjad tagasid 2019. aastal 98% riigisisestest reisijaveost ja 84% riigisisestest kaubaveost, mis on selle liikmesriigi suurus ja geograafilist olukorda arvestades esmatähtis. Mis puudutab osakaalu liidusiseses lennureisiliikluses sihtkohaga Rootsi või lähtekohaga Rootsist, siis 2019. aastal viidi see 49% ulatuses läbi Rootsi lennutegevusluba omavate lennuettevõtjate poolt. Viimaste osakaal liiduvälises lennureisiliikluses sihtkohaga Rootsi või lähtekohaga Rootsist oli 2019. aastal seevastu väiksem, nimelt 35%. Võttes arvesse kõnealuste olukordade mitmekesisust (reisija- ja kaubavedu ning teenindamine territooriumil ja väljaspool territooriumi) ning soovi tagada püsiv side Rootsi territooriumiga, tuleb tõdeda, et komisjon ei teinud hindamisviga, kui ta leidis, et kõnealune abikava ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik Rootsi ametiasutuste taotletud eesmärgi saavutamiseks, mis muutus ülioluliseks, arvestades et 2020. aasta märtsikuu lõpus tuvastas see riik Rootsi kolmes peamises lennujaamas lennureisiliikluse languse ligikaudu 93%.
- 47 Lisaks, nagu on meenutatud eespool punktis 32, tuleb taas rõhutada, et kõnealuse abikava alusel ei saa abi anda sellistele ettevõtjatele, kellel on Rootsi lennutegevusluba ning kelle põhitegevus on tellimuslendude tegemine, kuna kavandamata lendudega ei ole ka võimalik tagada ajaliselt samasuguseid lennuühendusi Rootsi territooriumil, kuna need on määratluselt ebaregulaarsed ja järelikult asjaomase liikmesriigi jaoks vähem ettearvatavad.
- 48 Sellega seoses tuleb märkida, et argument, mille hageja esitas hagiavalduse punktis 55 ja mille kohaselt lennuettevõtjaid, kellel on muus liikmesriigis väljastatud lennutegevusluba, omavad ja haldavad sageli muude liikmesriikide kui Rootsi Kuningriik kodanikud sarnaselt sellega, kuidas need lennuettevõtjad võtavad tööle selliseid kodanikke, nagu see on ka hageja puhul, on eeldusel, et see osutub tõendatuks, puhtalt asjaoludest sõltuv ega saa kuidagi mõjutada abikava vajalikkust, arvestades eelkõige abikavas kehtestatud kriteeriume, sealhulgas Rootsi lennutegevusloa kriteeriumi. Tuleb lisada, et seda argumenti saab lihtsalt kasutada hageja vastu, kuna Rootsi lennutegevusluba omavate äriühingute osalused võivad kuuluda teistes liikmesriikides kui Rootsi Kuningriik asuvatele juriidilistele või füüsilistele isikutele või nende teiste liikmesriikide kodanikele.
- 49 Eespool toodud kaalutlustest selgub, et hageja väidab ekslikult, et kuna tema põhitegevuskoht on Iirimaal, tal on Rootsis märkimisväärne turuosa suurusega ligikaudu 5%, ta on Rootsis suuruselt neljas lennuettevõtja ja pakub Rootsis lennuühendusi alates 1997. aastast, siis tegi komisjon hindamisvea, sest ta leidis, et selle kava alusel abi saaja kohustus omada põhitegevuskohta Rootsis on sobiv selle eesmärgi saavutamiseks ja nende lennuettevõtjate kindlakstegemiseks, kellel „on roll lennuühenduste tagamisel Rootsis“. Nii toimides jätab hageja tähelepanuta eesmärgi kõrvaldada tõsine häire Rootsi majanduses ja vaikib asjaolust, et Rootsi lennuühendusi ei taga mitte ainult esiteks reisijate õhuvedu ja teiseks muu kui Rootsi sisene vedu, vaid ka kaupade õhuvedu ja sisereisijate õhuvedu.
- 50 Lisaks ei saa jätta tähelepanuta ajalist aspekti, mis on kõnealuse abikava eesmärgi lahutamatu osa. Kuigi on tõsi, et hageja aitas enne selle kava vastuvõtmist selgelt kaasa Rootsi lennuühendustele, isegi kui see panus oli kokkuvõttes küllaltki väike, sest tema turuosa Rootsi seotud reisijate õhuveos on ligikaudu 5%, siis tuleb esile tuua, et avalike vahendite andmine ETLT artikli 107 lõike 3 punkti b raames eeldab, et abi, mille annab asjaomane liikmesriik, kes on küll suurtes raskustes, suudab kõrvaldada häired riigi majanduses, mis eeldab, et tervikuna võetakse arvesse nende lennuettevõtjate olukorda, kes tõenäoliselt on võimelised taastama selle majanduse ning eelkõige kaasa aitama Rootsi lennuühendustele, mis kinnitab, et selle riigi territooriumiga püsiva seose kriteerium on täiesti sobiv. Pidades silmas, et vahendid, mille asjaomane liikmesriik võib anda, ei ole lõputud ja peavad seega vastama prioriteetidele, ei saa tähelepanuta jätta, et see liikmesriik pidi arvesse võtma lennuettevõtjaid, kes on küll väiksemad kui hageja ja veavad seetõttu vähem reisijaid ning kellel on väiksem käive, kuid kes

keskenduvad Rootsi territooriumi sisesele teenindamisele, mis on veelgi elulisem küsimus, arvestades Rootsi territooriumi isepära ja pandeemiale omast erakorralist perioodi. Vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei ole seega proportsionaalsuse põhimõttega vastuolus kõnealuse abikava eesmärki silmas pidades see, kui lennuettevõtjatel, kelle turuosa on väiksem kui hageja turuosa Rootsiiga seotud reisijate õhuveo üldisel turul, on võimalik selle abikava alusel abi saada, eriti kui need lennuettevõtjad on selle riigi lennuühenduste seisukohast erilise tähtsusega, nagu lennuettevõtjad, kes on väiksemad kui hageja ja teevad lende, millel on spetsiifiline eesmärk, näiteks meditsiiniline eesmärk või hädaolukord, nagu on rõhutatud vaidlustatud otsuse punktis 15.

- 51 Lisaks ei olnud Rootsi Kuningriigile millegagi tagatud, et panus selle riigi lennuühendustesse lennuettevõtja poolt, kes keskendub välisreisijate õhuveole ja kelle põhitegevuskoht ei asu tema territooriumil, säilib pärast kriisi, isegi kui talle on antud riigigarantii. Hageja olukord vaidlustatud otsuse tegemise ajal on selle näide. Nimelt nähtub toimiku materjalidest, et hageja turuosa kahanes jätkuvalt 11,8%-lt 5%-le ja et ta kavatses vähendada oma füüsilist kohalolekut Rootsi territooriumil ainult ühe keskuseni Göteborgis, mis hagiavalduse punkti 14 kohaselt hõlmab vaid ühte lennukit. Komisjon ei teinud seega hindamisviga.
- 52 Proportsionaalsuse põhimõtte väidetava rikkumise puhul rajab hageja osa oma argumentidest alternatiivse abikava hüpoteesile, mis põhineb lennuettevõtjate vastavatel turuosadel. Kohtuistungil viitas hageja ka muudele võimalikele kriteeriumidele, nagu lennureisijate arv või marsruudid.
- 53 Kohtupraktika kohaselt ei pea komisjon siiski abstraktselt seisukohta võtma kõigi alternatiivsete meetmete kohta, mida võidakse ette näha, sest kui asjaomane liikmesriik peab üksikasjalikult esitama põhjused, mille tõttu kõnealune abikava vastu võeti, eelkõige valitud abikõlblikkuse kriteeriumide osas, ei pea ta positiivselt tõendama, et ükski muu mõeldav meede, mis on oma olemuselt hüpoteetiline, ei võimalda taotletavat eesmärki paremini tagada. Kui liikmesriigil sellist kohustust ei ole, puudub hagejal alus paluda Üldkohut kohustada komisjoni, et viimane asendaks liikmesriigi ametivõime selle normatiivse uurimisülesande täitmisel, selleks et analüüsida kõiki võimalikke alternatiivseid meetmeid (vt selle kohta 6. mai 2019. aasta kohtuotsus *Scor vs. komisjon*, T-135/17, ei avaldata, EU:T:2019:287, punkt 94 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 54 Igal juhul tuleb märkida, et eespool punktides 40–44 märgitud põhjustel ei oleks abikava laiendamine ettevõtjatele, kes ei asu Rootsis, võimaldanud saavutada selle kava eesmärki, sest nagu on toonitatud eespool punktis 49, ei oleks nõue võtta arvesse Rootsit puudutavat lennutransporti, lähtudes selle terviklikkusest, mitmekesisusest ja kestusest, olnud nõuetekohaselt tagatud, kui kohaldatud oleks hageja pakutud kriteeriume, mistõttu käitus komisjon õigesti, kui ta jättis need heaks kiitmata.
- 55 Seega tuleb tagasi lükata hageja argumendid, et kõnealune abikava ei ole sobiv ega proportsionaalne, ilma et oleks vaja teha otsust selle kohta, kas vastuvõetavad on hagiavalduse lisad A.3.1 ja A.3.2, mis sisaldavad hageja ekspertide koostatud aruandeid, millele komisjon vastu vaidleb.
- 56 Komisjon kiitis vaidlustatud otsuses seega heaks abikava, mille eesmärk oli tõepoolest kõrvaldada tõsine häire liikmesriigi majanduses ning mille abi andmise reeglid ei ületa seda, mis on vajalik kava eesmärgi saavutamiseks. Seega tuleb eespool punktis 31 meenutatud põhimõtteid arvestades tõdeda, et tagajärjed, mis nimetatud kaval on seetõttu, et Rootsi ametiasutused piirasid selle kohaldamisala lennuettevõtjatega, kellel esiteks on Rootsi lennutegevusluba ning teiseks kelle põhitegevus ei ole tellimuslendude tegemine, ei riku ELTL artikli 18 esimest lõiku pelgalt seetõttu, et see soodustab lennuettevõtjaid, kelle põhitegevuskoht on Rootsi territooriumil ja kelle põhitegevus ei ole tellimuslendude tegemine.
- 57 Eespool toodust tuleneb, et kõnealuse abikava eesmärk vastab ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b ette nähtud erandi nõuetele ja et abi andmise reeglid ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks.

58 Järelikult tuleb esimese väite kaks esimest osa tagasi lükata.

Esimese väite kaks viimast osa, mis puudutavad seda, et kõnealune abikava piirab teenuste osutamise vabadust, ja seda, et see piirang ei ole põhjendatud

59 Hageja meenutab esiteks, et teenuste osutamise vabaduse piirang on õiguspärane, kui see on põhjendatud ülekaaluka üldise huviga, mis ei ole diskrimineeriv, ning on vajalik ja proportsionaalne taotletava üldise huvi eesmärgiga, ning teiseks, et need tingimused on kumulatiivsed ja piirang on põhjendamatu, kui üks neist ei ole täidetud. Sellise olukorraga ongi käesoleval juhul tegemist. Kõigepealt on kõnealune abikava diskrimineeriv, kuna see kohtleb lennuettevõtjaid erinevalt sõltuvalt liikmesriigist, kes väljastas liidu lennutegevusloa, samas kui kõik liidu lennuettevõtjad, kes tegutsevad Rootsis ja aitavad kaasa Rootsi lennuliinide püsimisele, peaksid olema kõnealuse abikava alusel abikõlblikud. Järgmiseks leiab hageja, et kõnealune abikava ei ole proportsionaalne, sest see läheb kaugemale sellest, mis on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks, kuna viimati nimetatud eesmärki, milleks on võimaldada Rootsi Kuningriigil säilitada oma lennuühendused, oleks võimalik saavutada, kahjustamata teenuste osutamise vabadust, kui abi antakse kõigile Rootsis tegutsevatele lennuettevõtjatele, olenemata sellest, milline liikmesriik on andnud neile liidu lennutegevusloa, võttes pelgalt arvesse nende vastavat turuosa.

60 Lõpuks ei muuda üldise huvi eesmärk, milleks on COVID-19 pandeemia tõttu lennundussektorile tekkinud kahju hüvitamine, Rootsi lennuühenduste säilitamise eesmärgil vajalikuks abistada üksnes neid lennuettevõtjaid, kellel on Rootsi lennutegevusloa, kuna lennuettevõtjad, kes tegutsevad Rootsis mõne teise liikmesriigi väljastatud loa alusel, on sel eesmärgil sama olulised. Seevastu tooks riigisiseste lennuettevõtjate abistamine kaasa siseturu killustumise ja teiste liikmesriikide konkurentide kõrvaldamise, nõrgendaks konkurentsi, suurendaks COVID-19 pandeemia põhjustatud kahju, kahjustaks seeläbi lennundussektori struktuuri, mida kõnealune abikava peab säilitama, ja piiraks liidu vedajate õigusi vabalt osutada siseturul lennutransporditeenuseid, olenemata neile loa andnud liikmesriigist.

61 Kõigepealt tuleb osas, milles hageja tugineb oma argumentides kõnealusest abikavast tuleneva diskrimineerimise olemasolule ja sellele, et abikava ei ole proportsionaalne, viidata esimese väite kahe esimese osa analüüsile.

62 Mis puudutab ELTL artiklit 56, siis tuleb tuvastada, et vastavalt ELTL artikli 58 lõikele 1 käsitletakse transporditeenuste osutamise vabadust transpordi jaotise sätetes, see tähendab EL toimimise lepingu VI jaotises. Transporditeenuste osutamise vabadusele kohaldatakse esimeses õiguses seega erinorme (18. märtsi 2014. aasta kohtuotsus International Jet Management, C-628/11, EU:C:2014:171, punkt 36). Järelikult ei ole ELTL artikkel 56 lennuliikluse valdkonnas kohaldatav (25. jaanuari 2011. aasta kohtuotsus Neukirchinger, C-382/08, EU:C:2011:27, punkt 22).

63 Seega võib lennutransporditeenuste liberaliseerimise meetmeid võtta ainult ELTL artikli 100 lõike 2 alusel (18. märtsi 2014. aasta kohtuotsus International Jet Management, C-628/11, EU:C:2014:171, punkt 38). Liidu seadusandja võttis määruse nr 1008/2008 vastu selle sätte alusel, mille eesmärk on just määratleda teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise tingimused lennutranspordisektoris (vt analoogia alusel 6. veebruari 2003. aasta kohtuotsus Stylianakis, C-92/01, EU:C:2003:72, punktid 23 ja 24). Siiski tuleb tõdeda, et hageja ei väida, et seda määrust oleks rikutud.

64 Igal juhul, kuigi on tõsi, et kõnealuse abikava ulatuse määratlemise tõttu jäeti hageja ilma võimalusest kasutada laenusid, millel on Rootsi Kuningriigi antud riigigarantii, ei tõenda hageja, kuidas see välistamine võib pärssida tema tahet osutada teenuseid siht- ja lähtekohaga Rootsis, eriti kui toimiku materjalidest nähtub, et sõltumata kõnealusest abikavast ja pelgalt ärilistest kaalutlustest lähtuvalt vähendas hageja järk-järgult Rootsi turul oma tegevust nii teenindatavate sihtkohtade kui käitatavate lennukite olemasolu osas (vt eespool punkt 51). Hageja ei ole nimelt välja toonud faktilisi ega

õiguslikke asjaolusid, mis kinnitavad, et kõnealusel abikaval on piirav mõju, mis läheb kaugemale sellest, mis toob kaasa ELTL artikli 107 lõikes 1 sätestatud keelu, kuid mis – nagu esimese väite kahes esimeses osas on otsustatud – on siiski vajalikud ja proportsionaalsed, selleks et lähtuvalt ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b nõuetest kõrvaldada Rootsi majanduses tõsine häire, mille põhjustas COVID-19 pandeemia.

- 65 Kõigest eeltoodust tuleneb, et esimese väite ühegi osaga ei saa nõustuda ja seega tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teine väide, et rikutud on kohustust kaaluda abi positiivset ja negatiivset mõju kaubandustingimustele ja moonutamata konkurentsi säilitamisele

- 66 Hageja väidab hagiavalduse punktides 94–102, et abi kokkusobivuse analüüsimisel ei järginud komisjon oma kohustust kaaluda abi oodatavat positiivset mõju ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b sätestatud eesmärkide saavutamise seisukohast ning selle abi negatiivset mõju konkurentsimooneutuste seisukohast ja liikmesriikide vahelise kaubanduse mõjutamise vaatenurgast, mis kujutab endast asjaolude hindamisel ilmset viga ning on seega piisav põhjus vaidlustatud otsuse tühistamiseks. Komisjon, keda toetab Prantsuse Vabariik, vaidleb nendele argumentidele vastu. Rootsi Kuningriik viitab selles osas komisjoni argumentidele.

- 67 ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b on märgitud: „[s]iseturuga kokkusobivaks võib pidada [...] abi [...] mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks“. Selle sätte sõnastusest tuleneb, et selle vastuvõtjad leidsid, et kogu liidu huvides on olukord, kus üks või teine tema liikmesriik suudab ületada suure või isegi eksistentsiaalse kriisi, millel võivad olla vaid tõsised tagajärjed kõigi või osade liikmesriikide majandusele ja seega liidule kui sellisele. Seda ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b sõnastuse grammatilist tõlgendust kinnitab selle võrdlus ELTL artikli 107 lõike 3 punktiga c, mis käsitleb „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega“, kuivõrd viimati nimetatud sätte sõnastus sisaldab tingimust tõendamise kohta, et kaubandustingimusi ei ole muudetud määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, ja mida ei leidu ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b (vt selle kohta 22. septembri 2020. aasta kohtuotsus Austria vs. komisjon, C-594/18 P, EU:C:2020:742, punktid 20 ja 39).

- 68 Seega kui ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b sätestatud tingimused on täidetud, see tähendab käesoleval juhul, et asjaomane liikmesriik seisab silmitsi tõsise häirega oma majanduses ja kui häire kõrvaldamiseks võetud abimeetmed on selleks ühelt poolt vajalikud ning teiselt poolt sobivad ja proportsionaalsed, siis eeldatakse, et need meetmed on võetud liidu huvides, mistõttu selle sätte kohaselt ei ole nõutav, et erinevalt ELTL artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatust kaaluks komisjon abi positiivset ja negatiivset mõju kaubandustingimustele ja moonutamata konkurentsi säilitamisele. Teisisõnu puudub sellisel kaalumisel mõte ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b raames, kuna selle tulemus on eeldatavasti positiivne. Sellel aga, et liikmesriik suudab kõrvaldada tõsise häire oma majanduses, saab olla üksnes positiivne mõju liidule üldiselt ja siseturule konkreetselt.

- 69 Seega tuleb tõdeda, et erinevalt sellest, mis on ette nähtud ELTL artikli 107 lõike 3 punktis c, ei ole ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b nõutud, et komisjon kaaluks abi positiivset ja negatiivset mõju kaubandustingimustele ja moonutamata konkurentsi säilitamisele, vaid üksnes seda, et komisjon kontrolliks, kas kõnealusel abimeede on vajalik, sobiv ja proportsionaalne asjaomase liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks. Seetõttu tuleb tagasi lükata hageja argument, mille kohaselt tuleneb kaalumise kohustus siseturuga kokkusobiva abi, sealhulgas ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b alusel kokkusobivaks tunnustatud abi erandlikkusest. Samadel kaalutlustel ei saa hageja tugineda 19. septembri 2018. kohtuotsusele HH Ferries jt vs. komisjon (T-68/15, EU:T:2018:563, punktid 210–214), kuna Üldkohus ei võtnud selles kohtuotsuses arvesse tagajärgi, mis tulenevad ELTL artikli 107

lõike 3 punkti b ja artikli 107 lõike 3 punkti c sõnastuse erinevusest, mida Euroopa Kohus rõhutas 22. septembri 2020. aasta kohtuotsuses Austria vs. komisjon (C-594/18 P, EU:C:2020:742, punktid 20 ja 39).

- 70 Samuti ei saa hageja tugineda kaalumise kohustuslikkusele ajutise raamistiku alusel, väites, et see on komisjonile siduv ja annab teise eraldiseisva aluse komisjoni vastavast kohustusest, kuna sellist kohustust ei ole ajutises raamistikus. Täpsemalt sisaldab komisjoni viidatud ajutise raamistiku punkt 1.2, mis käsitleb „[v]ajadus[t] riigiabi meetmete tõhusa koordineerimise järele Euroopa tasandil“, ühtainsat punkti, nimelt punkti 10, mis ei sisalda selles osas ühtegi nõuet. Seega ei saa hageja sellele tugineda.
- 71 Samadel põhjustel tuleb tagasi lükata ka komisjoni teise võimalusena esitatud argument, et ajutine raamistik ise sisaldab sellist kaalumist.
- 72 Teine väide tuleb seega tagasi lükata.

Neljas väide, et rikutud on põhjendamiskohustust

- 73 Neljanda väite põhjendamiseks meenutab hageja, et komisjonil on ELTL artikli 296 teise lõigu alusel põhjendamiskohustus ja et selle kohustuse rikkumisel on vaidlustatud otsuse tühistamine põhjendatud. Lisaks peab komisjon eespool viidatud sätte alusel „selgelt ja üheti mõistetavalt“ avalikustama kõnealuse meetme võtmise põhjendused nii, et nii huvitatud pooled kui ka liidu pädev kohus mõistaksid, miks vaidlustatud akt on vastu võetud. See põhjendamiskohustus on käesolevas asjas seda olulisem, et vaidlustatud otsus võeti vastu ilma ametlikku uurimismenetlust algatamata, mis annab huvitatud isikutele võimaluse esitada oma argumentid.
- 74 Esimesena leiab hageja, et komisjon rikkus oma põhjendamiskohustust, kuna esiteks ei hinnanud ta, ega abi ei ole diskrimineeriv ja kas see järgib teenuste osutamise vabaduse põhimõtet, teiseks ei kaalunud ta isegi mitte lühidalt abi positiivset ja negatiivset mõju ning kolmandaks ei hinnanud ta isegi mitte lühidalt abi mõju kaubandusele ja konkurentsile.
- 75 Teisena märgib hageja, et komisjon rikkus ka oma kohustust esitada asjakohased põhjendused. Nimelt sisaldab komisjoni viide abiga seoses avaldatud eesmärkidele olulisi semantilisi libastumisi abi eesmärkides, mida on vaidlustatud otsuse punktis 8 kirjeldatud nii, et nendega tagatakse, et lennuettevõtjatel, „kellel on Rootsi lennutegevusluba ja kes on Rootsi lennuühenduste tagamisel olulised“, on piisavalt likviidseid vahendeid, ning otsuse punktis 43, et nendega määratletakse lennuettevõtjad, „kellel on seos Rootsi ja roll, et tagada Rootsi lennuühendused kooskõlas teatatud meetme eesmärgiga“. Kasutatud sõnastus on aga mitmeti mõistetav ega võimalda ei huvitatud isikutel ega Üldkohtul mõista, milline on kõnealuse abimeetme eesmärk peale selle, et abikava kohaldamisalast on välja jäetud lennuettevõtjad, kellel on liidu lennutegevusluba, mille on väljastanud muud liikmesriigid kui Rootsi Kuningriik.
- 76 Komisjon palub need argumentid tagasi lükata. Prantsuse Vabariik ja Rootsi Kuningriik tuginevad selles osas kostja vastusele.
- 77 Esimesena tuleb märkida, et kuigi ELTL artikli 296 teise lõigu järgi nõutud liidu õigusakti põhjendused peavad näitama selgelt ja üheti mõistetavalt asjaomase akti vastuvõtja kaalutlusi, mistõttu huvitatud isikul oleks võimalik tutvuda võetud meetme põhjendustega ning Euroopa Kohus saaks teostada oma kontrolli, ei ole sellegipoolest nõutud, et põhjendused sisaldaksid kõiki asjakohaseid õiguslikke või faktilisi asjaolusid. Põhjendamiskohustuse järgimise hindamisel ei tule arvestada mitte ainult akti sõnastust, vaid ka selle konteksti ning kõiki vastavat küsimust reguleerivaid õigusnorme (vt 7. veebruari 2018. aasta kohtuotsus American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika). Käesolevas asjas on aga tegemist pandeemia ja äärmiselt kiireloomulise

olukorra kontekstiga, milles komisjon võttis kõigepealt vastu ajutise raamistiku, andes nii liikmesriikidele kui ka ettevõtjatele, keda selle pandeemia tagajärjed puudutavad, teatud hulga juhiseid, seejärel analüüsis meetmeid, millest liikmesriigid olid talle eelkõige selle raamistiku alusel teatanud, ning lõpuks võttis vastu viimati nimetatuid puudutavad otsused, sealhulgas vaidlustatud otsus. Sellega seoses nähtub eespool punktides 1 ja 2, et kõnealusest abikavast teatamise ja vaidlustatud otsuse vastuvõtmise vahele jäi vaid kaheksa päeva.

- 78 Vaatamata sellistele erandlikele asjaoludele tuleb märkida, et käesolevas asjas sisaldab vaidlustatud otsus 44 punkti ning võimaldab üldiselt mõista faktilisi ja õiguslikke põhjendusi, miks komisjon otsustas kõnealuse abikava kohta vastuväiteid mitte esitada. Täpsemalt, vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei tähenda vaidlustatud otsuse punktides 8 ja 43 tuvastatud sõnastuse väikesed erinevused segadust seoses kõnealuse abikava eesmärgi kindlakstegemisega, mida tuleb sisuliselt mõista kui Rootsisis ühenduste säilitamist õhus, olgu siis tegemist lennuliinidega Rootsisis, lähtekohaga Rootsist või sihtkohaga Rootsi (vt eespool punktid 45 ja 49).
- 79 Teisena, mis puudutab põhjenduse puudumist seoses kaalumise ja milline on abi positiivne ja negatiivne mõju kaubandustingimustele ja moonutamata konkurentsi säilimisele, siis selgub eelpool punktist 69, et ELTL artikli 107 lõike 3 punkt b sellist nõuet ei sisalda. Järelikult ei pidanud komisjon selle kohta põhjendusi esitama.
- 80 Kolmandana, nagu väidab komisjon, on vaidlustatud otsuse punktides 6–8, 15, 17, 27, 41 ja 43 esitatud põhjendused abikava kokkusobivuse kohta siseturuga. Seega, kuna komisjon tõi vaidlustatud otsuses – olgugi et kiireloomulisust arvestades kohati lühidalt – välja põhjused, miks abikava vastab ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b sätestatud tingimustele, ja eelkõige, kuidas on abikõlblikkuse kriteeriumid, sealhulgas 1. jaanuari 2020. aasta seisuga Rootsi lennutegevusloa omamise kriteerium, vajalikud, sobivad ja proportsionaalsed, täitis ta põhjendamiskohustuse.
- 81 Seega tuleb neljas väide tagasi lükata.

Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud ELTL artikli 108 lõikest 2 tulenevaid menetlusõigusi

- 82 Kolmas väide, mis puudutab hageja menetlusõiguste kaitsmist, kuna vaatamata tõsiste kahtluste väidetavale olemasolule ei alustanud komisjon ametlikku uurimismenetlust, on tegelikult esitatud teise võimalusena juhuks, kui Üldkohus ei analüüsi abile kui sellisele antud hinnangut. Väljakujunenud kohtupraktikast selgub, et sellise väite eesmärk on võimaldada huvitatud poolel selles seisundis esitada vastuvõetavaks tunnistatav hagi ELTL artikli 263 alusel, mille esitamine ei oleks muidu sellel poolel lubatud (vt selle kohta 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punkt 48, ning 27. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Austria vs. Scheucher-Fleisch jt, C-47/10 P, EU:C:2011:698, punkt 44). Üldkohus analüüsis aga hagiavalduse kahte esimest väidet, mis puudutasid abile kui sellisele antud hinnangut, mistõttu selline väide jääb ilma oma kirjeldatud eesmärgita.
- 83 Lisaks tuleb tõdeda, et sellel väitel puudub iseseisev sisu. Sellise väite raames võib hageja selleks, et kaitsta menetlusõigusi, mis tal on ametlikus uurimismenetluses, tugineda üksnes väidetele, mis tõendavad, et komisjonil olevate või olla võivate andmete ja asjaolude hindamine oleks teatatud meetme esialgse uurimise etapis pidanud tekitama kahtlusi selle meetme kokkusobivuse osas siseturuga (vt selle kohta 22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, punkt 81; 9. juuli 2009. aasta kohtuotsus 3F vs. komisjon, C-319/07 P, EU:C:2009:435, punkt 35, ning 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punkt 59), nagu esialgses uurimismenetluses komisjoni ebapiisav või puudulik uurimine või kolmandate isikute kaebuste olemasolu. Tuleb aga märkida, et kolmas väide kordab järjekindlalt esimese ja teise väite raames esitatud argumente, ilma et võimalike suurte raskuste kohta oleks välja toodud konkreetseid asjaolusid.

- 84 Neil kaalutlustel tuleb tuvastada, et kuna Üldkohus analüüsis neid väiteid sisuliselt, ei ole selle väite põhjendatust vaja kontrollida.
- 85 Seega tuleb hagi tervikuna jätta sisuliselt rahuldamata ning samas rahuldada hageja esitatud konfidentsiaalsena käsitlemise taotlus, kuna Prantsuse Vabariik ega Rootsi Kuningriik ei ole selle taotluse kohta vastuväiteid esitanud.

Kohtukulud

- 86 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb tema kohtukulud jätta tema enda kanda ja vastavalt komisjoni nõudele mõista temalt välja komisjoni kohtukulud, sealhulgas konfidentsiaalsena käsitlemise taotlusega seotud kulud.
- 87 Kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel kannavad Prantsuse Vabariik ja Rootsi Kuningriik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta Ryanair DAC kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud, sealhulgas konfidentsiaalsena käsitlemise taotlusega seotud kulud.**
- 3. Jätta Prantsuse Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi kohtukulud nende endi kanda.**

Van der Woude

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 17. veebruaril 2021 Luxembourgis.

Allkirjad